

انجمن
ژئوپلیتیک
ایران
Iranian Association
of Geopolitics
(I.A.G)

خبرنامه انجمن ژئوپلیتیک ایران

شماره ۷ - پاییز ۱۴۰۰

کمیته روابط عمومی و اطلاع رسانی - انجمن ژئوپلیتیک ایران

اخبار انجمن

نامه انجمن ژئوپلیتیک به معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان امور اداری و استخدامی

نقش آفرینی آنها می‌تواند امکان لازم را برای بهره‌وری نظام سیاسی و اداری کشور در راستای کشورداری بهینه و هدایت آن به سوی توسعه و پیشرفت در فضای رقابتی جهانی فراهم آورد. اهمیت رشته جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک به گونه‌ای است که در سند نقشه جامع علمی کشور که در جلسات متعدد شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب و برای اجرا ابلاغ شده است؛ جزو اولویت‌های این سند در حوزه علوم انسانی مطرح شده است. رونوشتی از این نامه به دفتر ریاست مجلس شورای اسلامی جهت استحضار ارسال گردید.

در راستای رسالت انجمن ژئوپلیتیک ایران مبنی بر هموار ساختن راه دانش آموختگان رشته‌های جغرافیایی سیاسی و ژئوپلیتیک و جذب در سازمان‌ها و نهادهای دولتی کشور روز شنبه ۲۷ شهریور ماه ۱۴۰۰ نامه‌ای به دفتر جناب آقای دکتر میثم لطفی معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان امور اداری و استخدامی ارسال شد. در این نامه آمده است که ساختارهای اداری و تشکیلاتی حکومت و دولت در ایران در همه سطوح ملی، منطقه‌ای و محلی نیازمند متخصصین رشته‌های تخصصی جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک می‌باشند که حضور و

مسئول کمیته پیشکسوتان و نخبگان انجمن منصوب شد

خانم دکتر زهره حیدری بنی، عضو پیوسته انجمن ژئوپلیتیک ایران، دانش‌آموخته دکتری جغرافیای سیاسی دانشگاه آزاد و مدرس دانشگاه پیام نور، در حکمی از سوی دکتر هادی اعظمی رئیس انجمن ژئوپلیتیک از ۱ مهر ۱۴۰۰ به مدت یکسال به عنوان مسئول کمیته پیشکسوتان و نخبگان انجمن منصوب شد.

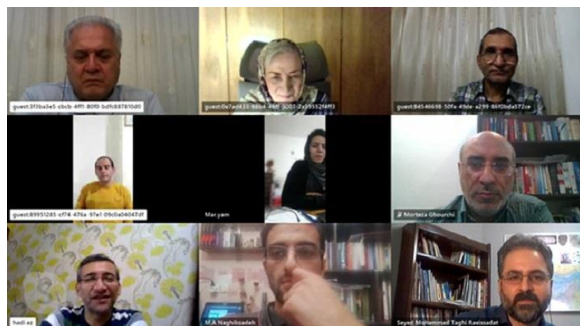
جلسه مسئول کمیته همایش‌ها و نشستها با رئیس انجمن ژئوپلیتیک

یکشنبه ۱۸ مهر ۱۴۰۰ ساعت ۱۱:۳۰ جلسه‌ای با حضور خانم شعبانی، مسئول کمیته همایش‌ها و نشستهای انجمن و دکتر اعظمی، رئیس انجمن ژئوپلیتیک ایران در دفتر انجمن برگزار شد. در این جلسه پیشنهادهای پیرامون برگزاری نشستها، همایش‌ها و کنگره‌های علمی در سال جدید، مطرح و به بیان برخی از برنامه‌های علمی راهبردی آتی انجمن در این زمینه پرداخته شد.

نخستین جلسه کمیته پیشکسوتان و نخبگان انجمن ژئوپلیتیک ایران برگزار شد

عضو کمیته نخبگان و پیشکسوتان، آقای نقیب زاده بازرگان انجمن و دکتر رئیس السادات دبیر انجمن ساعت ۲۰ تا ۲۱:۳۰ روز ۴ آذر ۱۴۰۰ در اسکایپ برگزار شد.

نخستین جلسه کمیته پیشکسوتان و نخبگان انجمن ژئوپلیتیک ایران با حضور خانم دکتر میرحیدر عضو هیأت مؤسس انجمن و عضو کمیته نخبگان و پیشکسوتان، دکتر حافظ نیا عضو هیأت مؤسس انجمن و عضو کمیته نخبگان و پیشکسوتان، دکتر حیدری عضو هیأت مؤسس انجمن و عضو کمیته نخبگان و پیشکسوتان، دکتر اعظمی رئیس هیأت مدیره انجمن، دکتر قورچی نایب رئیس هیأت مدیره انجمن، خانم دکتر حیدری مسئول کمیته نخبگان و پیشکسوتان انجمن، دکتر ولیقلی زاده

دیدار ریاست انجمن ژئوپلیتیک ایران با استاندار خراسان رضوی

های فیما بین انجمن و استانداری خراسان رضوی یک تفاهم نامه به امضاء طرفین برسد.

نشست مشترکی روز چهارشنبه سوم آذرماه ۱۴۰۰ با حضور دکتر اعظمی رئیس انجمن ژئوپلیتیک ایران و یعقوبعلی نظری استاندار خراسان رضوی در محل ساختمان استانداری برگزار شد. در این نشست پیرامون زمینه های همکاری مابین انجمن و استانداری خراسان رضوی بحث و تبادل نظر شد. و در نهایت توافق شد که در جهت افزایش و گسترش بیشتر تعاملات و همکاری

اولین جلسه کمیته پژوهش و نوآوری انجمن ژئوپلیتیک برگزار شد

در این جلسه دکتر احد محمدی، محمد یوسفی شاتوری و خانم مریم سلمانیان از دانشگاه تهران و آقای قاسم عباسیان فرد از دانشگاه شهید بهشتی حضور داشتند.

اولین جلسه کمیته پژوهش و نوآوری انجمن دوشنبه ۸ آذر ۱۴۰۰ از ساعت ۲۰ تا ۲۱ در بستر اسکای روم با حضور دکتر سید محمدتقی رئیس السادات دبیر انجمن ژئوپلیتیک ایران، دکتر ناصر رضائی مسئول کمیته پژوهش و نوآوری و اعضا این کمیته برگزار شد. در این جلسه شرح وظایف اعضای کمیته بحث و مصوب شد و هر یک از اعضا به معرفی خود پرداخته و درباره شرح وظایف و برنامه های آتی کمیته بحث و تبادل نظر کردند.

اطلاعیه برگزاری مجمع عمومی انجمن ژئوپلیتیک ایران

ج. عضویت پیوسته:
دانش آموختگان کارشناسی ارشد و دکتری و دانشجویان دکتری رشته های جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک
۳. در ماده ۶-۱- ذیل عضویت پیوسته، حداقل درجه دکتری در رشته های وابسته (سایر گرایش های جغرافیا و رشته های وابسته مانند علوم سیاسی، روابط بین الملل، جامعه شناسی سیاسی، اندیشه سیاسی، مطالعات منطقه ای و مطالعات جهان)
۴. در تبصره ۱-۲-۶- کلمه کمیته پذیرش اصلاح شده و به جای آن هیات مدیره انجمن جایگزین شود.
۵. تغییر مبلغ حق عضویت ها:
الف. عضویت دانشجویی: ۵۰۰,۰۰۰ ریال
ب. عضویت وابسته: ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال
ج. عضویت پیوسته:
برای هیات علمی دانشگاه ها: ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال
برای سایر اعضا پیوسته: ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال
لطفا تا پنجشنبه ۲ دی ۱۴۰۰ نظر موافق یا مخالف با موارد فوق و همچنین پیشنهادات خود را به خط رسمی انجمن ۰۹۱۲۲۱۸۷۰۹۵ در واتساپ ارسال فرمایید.

به اطلاع اعضای انجمن ژئوپلیتیک ایران می‌رساند که مجمع عمومی انجمن ژئوپلیتیک ایران چهارشنبه ۸ دی ۱۴۰۰ برگزار می‌شود. در این جلسه موارد زیر جهت اصلاح در اساسنامه به رای گیری گذاشته خواهد شد.

تغییرات در اساسنامه:

۱. تغییر تعداد کمیته‌ها از ۵ کمیته نامبرده در اساسنامه به ۸ کمیته که در حال حاضر فعال هستند.

۲. تغییر انواع عضویت:

الف. عضویت دانشجویی شامل دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد و دانش آموختگان کارشناسی رشته‌های جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک و سایر گرایش های جغرافیا و رشته‌های وابسته مانند علوم سیاسی، روابط بین الملل، جامعه شناسی سیاسی، اندیشه سیاسی، مطالعات جهان.

ب. عضویت وابسته: دانش آموختگان کارشناسی ارشد و دکتری سایر گرایش‌های جغرافیا و رشته‌های وابسته مانند علوم سیاسی، روابط بین‌الملل، اندیشه سیاسی، جامعه‌شناسی سیاسی، مطالعات منطقه‌ای و مطالعات جهان.

برگزاری جلسه رئیس انجمن ژئوپلیتیک ایران با رئیس شورای اسلامی شهر مشهد

همکاری های فیما بین انجمن و شورای اسلامی شهر مشهد یک تفاهم نامه به امضاء طرفین برسد.

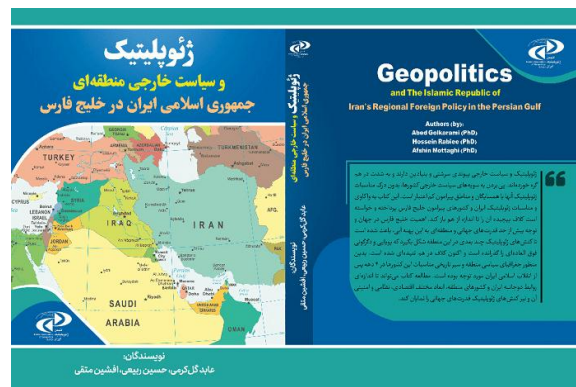
نشست مشترکی روز شنبه ۲۷ آذرماه ۱۴۰۰ در ساعت ۱۰ تا ۱۲ با حضور رئیس انجمن ژئوپلیتیک ایران دکتر اعظمی و آقای حسن موحدیان رئیس شورای اسلامی شهر مشهد در محل ساختمان این شورا برگزار شد. در این نشست درباره همکاری‌های فیما بین از جمله شانگهای و جاده ابریشم بحث و تبادل نظر شد. و در نهایت توافق شد که در جهت افزایش و گسترش بیشتر تعاملات و

انتشار کتاب «ژئوپلیتیک و سیاست خارجی منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس»

در بخشی از معرفی مختصر کتاب آمده است:

ژئوپلیتیک و سیاست خارجی پیوندی سرشتی و بنیادین دارند و به شدت در هم گره خورده اند. پی بردن به سویه های سیاست خارجی کشورها، بدون درک مناسبات ژئوپلیتیک آنها با همسایگان و مناطق پیرامون کم اعتبار است. این کتاب به واکاوی و مناسبات ژئوپلیتیک ایران و کشورهای پیرامون خلیج فارس پرداخته و خواسته است کلاف پیچیده آن را تا اندازه از هم باز کند. اهمیت خلیج فارس در جهان و توجه بیش از حد قدرت های جهانی و منطقه ای به این پهنه آبی، باعث شده است تا کنش های ژئوپلیتیک چند بعدی در این منطقه شکل بگیرد که پویایی و دگرگونی فوق العاده ای را گذرانده است و اکنون کلاف در هم تنیده ای شده است. بدین منظور جغرافیای سیاسی منطقه و سیر تاریخی مناسبات این کشورها در ۴ دهه پس از انقلاب اسلامی ایران مورد توجه بوده است. مطالعه کتاب می تواند تا اندازه ای روابط دوجانبه ایران و کشورهای منطقه، ابعاد مختلف اقتصادی، نظامی و امنیتی آن و نیز کنش های ژئوپلیتیک قدرت های جهانی را نمایان کند.

کتاب «ژئوپلیتیک و سیاست خارجی منطقه ای جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس» از سوی انتشارات انجمن ژئوپلیتیک ایران منتشر شد. مولفان این کتاب دکتر عابد گل کرمی، دکتر حسین ربیعی (دانشیار جغرافیای سیاسی دانشگاه خوارزمی) و دکتر افشین متقی (دانشیار جغرافیای سیاسی دانشگاه خوارزمی) است که در ۴۰۰ صفحه و ۷ فصل تنظیم، تدوین و منتشر شده است. علاقمندان می توانند برای دریافت و خرید کتاب به دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی مراجعه کرده و یا با شماره همراه ۰۹۱۱۹۷۱۶۷۹۸ (آقای محمد عباسی) تماس بگیرند.

نشست‌ها و کارگاه‌های انجمن

برگزاری نشست اول از سلسله نشست‌های کارگاهی با موضوع افغانستان

اسلامی داشته اند. نزدیک به دو دهه پیش حوزه جنوب غربی افغانستان شاهد پیدایش گروهی به نام طالبان - از شبه نظامیان افغانستان از قوم پشتون و قبیله غلجایی - بود که از آن زمان تا امروز منطقه و جهان را سخت به خود مشغول نگهداشته اند. طالبان از همان آغاز هویت و مشروعیت خود را برخاسته از مذهب دانستند، ولی نه سنی ها و نه هم شیعیان افغانستان، در درازای تاریخ یکهزار و چهارصد ساله اسلام در سرزمینشان نه چنین رفتار و برداشتی از مذهب را تجربه نموده اند و نه چنین چیزی را در حافظه تاریخی خویش دارند. ایدئولوژی طالبان ریشه در مکتب دیوبندی و اندیشه های سلفی دارد. با خروج اشغالگران شوروی از افغانستان، طالبان به عنوان بخشی از مجاهدین در جنگ داخلی افغانستان، توانستند «امارت اسلامی» مدنظر خود را از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۰ در افغانستان برقرار کنند. پس از سقوط حکومت طالبان در پی حمله آمریکا به افغانستان در سال ۲۰۰۱، طالبان اعلام کرد علیه آمریکا با هدف بیرون راندن نیروهای خارجی و به دست آوردن مجدد حاکمیت کشور مبارزه خواهد کرد. طالبان در طی این سال‌ها همواره معتقد به جهاد و مبارزه با اشغالگران بوده و علیه آنچه ارزشهای لیبرال می نامد، مبارزه کرده است. در درون طالبان چند شورا وجود دارد که پس از مرگ ملا عمر، شاهد نوعی رقابت میان آن‌ها هستیم. مانند: شورای کویته، شورای میران شاه، شورای ملارسول و شورای شمال. با وجود نگرانی‌ها و نارضایتی‌ها از طالبان، عوامل متعدد داخلی و خارجی در بقای طالبان نقش دارند.

سلسله نشست‌های کارگاهی "ریشه‌یابی قدرت‌گیری مجدد طالبان در افغانستان از منظر رویکردهای ژئوپلیتیکی - ژئواستراتژیکی (نشست اول)" با موضوع «طالبان و رقابت‌های استراتژیک در افغانستان» و سخنرانی دکتر مرجان بدیعی از ندهای، عضو هیات علمی جغرافیای سیاسی دانشگاه تهران، پنجشنبه ۱ مهر ۱۴۰۰ از ساعت ۱۷ تا ۱۹ به صورت مجازی از سوی انجمن ژئوپلیتیک ایران شعبه خراسان جنوبی با همکاری انجمن علمی جغرافیای دانشگاه بیرجند برگزار شد. دبیری این نشست را دکتر وحید کیانی (استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه بیرجند و رئیس انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی) بر عهده داشت.

انجمن علمی جغرافیا دانشگاه بیرجند و انجمن ژئوپلیتیک ایران شعبه خراسان جنوبی
با همکاری انجمن جغرافیای دانشگاه محقق اردبیلی و دامغان برگزار می‌کند:
سلسله نشست‌های کارگاهی "ریشه‌یابی قدرت‌گیری مجدد طالبان در افغانستان از منظر رویکردهای ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیکی"
نشست اول
طالبان و رقابت‌های استراتژیک در افغانستان
سخنران: دکتر مرجان بدیعی از ندهای
عضو هیات علمی دانشگاه تهران
دبیر نشست: دکتر وحید کیانی
عضو هیات علمی دانشگاه بیرجند، رئیس انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی
پنجشنبه اول مهر ماه ۱۴۰۰، ساعت ۱۷ الی ۱۹
لینک ورود به نشست:
<http://ac5.birjand.ac.ir/anjomonha2>
#Etwal_geography

متن کامل سخنان خانم دکتر بدیعی به شرح ذیل است: به لحاظ تاریخی کشمکش‌های سیاسی نقش مهمی در زمینه پیدایش مذاهب دینی بازی کرده و بخش بزرگ مذاهب اسلامی ریشه در تضادهای سیاسی جامعه

فروملی در افغانستان به رقابت استراتژیک میان اقوام شکل می دهند. ۱- فساد، ۲- حقوق مالکیت ۳- تغییرات آب و هوایی.

۲- رقابت استراتژیک در مقیاس منطقه‌ای: در این مقیاس رقابت هند و پاکستان؛ و رقابت ایران و پاکستان بسیار مهم هستند.

مهمترین موضوعات رقابت هند و پاکستان در افغانستان عبارتند از: آب و سدهای افغانستان؛ اقوام پشتون؛ گروه های سلفی و هراس از پخش جغرافیایی افراط گرایی در هند؛ و مناسبات پاکستان و هند در سایه چین. هند و پاکستان به دنبال استفاده از انگیزه توسعه کابل هستند. توانایی آنها در استفاده از امنیت غذایی و آب افغانستان در وهله نخست به توانایی آنها در ایجاد «گشایش» دیپلماتیک بستگی دارد. هند با حفظ قول خود در مورد پروژه های توسعه و کمک های خارجی، اعتماد افغانستان به خود را جلب کرده است؛ در حالی که پاکستان مایل به همکاری با کابل در امور نظامی، اعتماد لازم را برای پیشبرد سیاست های آب و غذا کسب نکرده است. اما رقابت ایران و پاکستان در افغانستان معلول متغیرهای مربوط به مرز، قومیت بلوچ، موادمخدر، گروه های معارض ایران، و همچنین بازیگران خارجی بویژه جایگاه ایالات متحده در افغانستان است. نه تنها اقوامی مانند هزاره ها، تاجیک ها از اهمیت خاصی برای ایران برخوردار هستند، بلکه وجود طرح های توسعه بنادر مانند چابهار و گوادر با سرمایه گذاری هند و چین به رقابت های ایران و پاکستان در افغانستان شدت می بخشد.

۳- رقابت استراتژیک در مقیاس جهانی (ایالات متحده و چین): سیاست امریکا بازتاب اندیشه های غربی درباره نهادگرایی لیبرال است؛ اما سنت فلسفی منحصر به فرد چین و سیستم سیاسی اقتدارگرایانه آن، دیدگاه رهبری چین را در مورد محیط بین المللی شکل می دهد. پس

عوامل داخلی مانند فساد ارتش و نیروهای نظامی، ضعف دولت مرکزی، منابع مالی، خلأ قدرت، نیروی محرک ایدئولوژیک، جغرافیای افغانستان. عوامل خارجی مانند قدرتهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای بویژه پاکستان، آمریکا. بدیهی است در چنین شرایطی بقای طالبان معلول رقابتهای استراتژیک میان بازیگران گوناگون خواهد بود.

رقابت‌های استراتژیک در افغانستان

رقابت در مکان و زمانی وجود دارد که منافع طرفین با هم در کشمکش و تضاد هستند، رقابت، یا دستاوردهای طرف مقابل را تهدید می کند؛ و یا اینکه کشورها در دستیابی به منافع مشترک، قادر به مشارکت نیستند. علایق و منافع دولتها ضرورتاً در تضاد و کشمکش با هم نیستند. اما این سطح تجزیه و تحلیل است که آن رقابت را به عنوان «استراتژیک» مشخص می کند. از این رو، رقابت استراتژیک، رقابت فعال بین دولت‌هایی است که منافع اساسی خود را در معرض تهدید طرف مقابل می دانند. در این راستا، منافع ملی یا دولتی شامل موضوعاتی است که رهبر یک دولت بقای آنها را به مثابه بقای یک دولت تلقی می کند.

درک رقابت‌های استراتژیک در افغانستان برحسب انواع بازیگران قابل توجه است. این بازیگران شامل قدرتهای بزرگ جهانی (چین و امریکا)، قدرتهای منطقه‌ای (پاکستان، ایران)، قدرتهای محلی (فروملی) (گروه‌های رقیب در درون طالبان، دولت های پیشین، مجاهدین قدیمی) قابل شناسایی است؛ که هر یک منافع خاص خود را پیگیری می کنند.

۱- رقابت استراتژیک در مقیاس قدرت های محلی (فروملی): در این رقابت، اقوام و بحث آب و زمین (چراگاه) مهم هستند. زندگی افغانستان با ۱.۵ میلیون کوچی و ۲۴ میلیون نفر روستایی با آب و زمین گره خورده است. همچنین، سه موضوع عمده در مقیاس

اویغورهای فراری چین که ساکن افغانستان هستند را تحریک نکند. همچنین، افغانستان دارای برخی از بزرگترین ذخایر فلزات خاکی کمیاب جهان است. ایالات متحده و چین به عنوان بخشی از رقابت خود به منابع طبیعی مانند نفت و گاز طبیعی و فلزات کمیاب نیاز دارند زیرا برای صنایع نظامی و غیرنظامی پیشرفته ضروری هستند. در این راستا، شاهد رقابت تنگاتنگ چینی ها و امریکایی ها بر سر فضا و معادن افغانستان هستیم. به همین دلیل، چین از هر راهی برای مشروعیت زدایی از هژمونی ایالات متحده در افغانستان استفاده می کند؛ مانند خروج شتابزده امریکا از افغانستان؛ تا امریکا را از نظر اعتبار و نفوذ شکست دهند. چالش اصلی ایالات - متحده در این باره، افزایش تعداد بازیگران دولتی و غیردولتی مخالف با امریکا و ظهور مجدد تروریسم سازمان یافته در منطقه و بویژه افغانستان است.

از رشد اقتصادی و تقویت نظامی چین، روابط چین و آمریکا به تدریج به مهمترین روابط رقابت استراتژیک در منطقه تبدیل شده است. این رقابت شدید بر سر منابع طبیعی، فضای استراتژیک، رهبری اقتصادی و تدوین قوانین، در میان سایر عوامل ملموس و ناملموس است. ایالات متحده در درجه اول با توجه به نوع بحران از نیروهای نظامی برای تسلط، اعمال نفوذ و پیگیری اهداف خود استفاده می کند و سپس از ابزارهای دیگر مانند آموزش و فرهنگ در راستای کمک به ایجاد دموکراسی در کشورها بهره می گیرد. در مقابل، چینی ها رویکرد مبتنی بر استفاده از مکانیزم قدرت نرم برای نفوذ بدون استفاده از ارتش خود را بکار می گیرند. افغانستان یک نمونه از میدان نبرد بین این دو ابرقدرت است. افغانستان با چین دارای ۷۶ کیلومتر مرز مشترک در نزدیکی استان سین کیانگ (با اویغورهای مسلمان چین) است. چین می خواهد طالبان افراط گرایی مذهبی خود را صادر نکند و

برگزاری کرسی آزاد اندیشی با موضوع دفاع مقدس

کرسی آزاد اندیشی

جلسه دوم: حماسه دفاع مقدس

زمان: جمعه ۹ مهرماه ۱۴۰۰ ساعت ۱۴

در بستر Clubhouse 🏠 در کلاب "کرسی آزاد اندیشی دانشجویی"

هیچ فکرمتر حین ندارد. قرارداد براننداد از هر طرف از دست مردم بگیرد انسر کرداریم کسر اهدار برآ به دلیل اننداد دست اندر کردارخ قصور براسلام تعقیب و تشریح کند شیور بیشتر

به مناسبت هفته دفاع مقدس، دومین جلسه از مجموعه جلسات کرسی های آزاد اندیشی دانشجویی با همکاری انجمن ژئوپلیتیک استان خراسان رضوی و معاونت فرهنگی و بسیج دانشجویی دانشکده داروسازی مشهد و بسیج دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی اراک با عنوان «حماسه مقدس دفاع؛ گفت و گویی پیرامون ابعاد و آثار جنگ هشت ساله در عرصه های مختلف» و با حضور دکتر هادی زرقانی، رئیس انجمن ژئوپلیتیک استان خراسان رضوی و عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد، جمعه ۹ مهرماه ۱۴۰۰ از ساعت ۲۲ و در بستر کلاب هاوس برگزار شد.

برگزاری نشست علمی «اربعین و کارکردهای سیاسی - فضایی آن»

نشست علمی «اربعین و کارکردهای سیاسی - فضایی آن» شنبه ۳ مهر ۱۴۰۰ از ساعت ۱۷:۳۰ از سوی انجمن ژئوپلیتیک ایران، معاونت پژوهشی دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی و دانشکده پیامبر اعظم (ص) دانشگاه جامع امام حسین (ع) به صورت مجازی برگزار شد.

در این نشست که با حضور و سخنرانی دکتر سید حسین رئیس السادات استاد تاریخ و پژوهشگر کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، دکتر افشین متقی دانشیار جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک دانشگاه خوارزمی و دکتر رضا ملاحسینی اردکانی، پژوهشگر و مدرس مرکز جغرافیای دانشگاه امام حسین (ع) برگزار شد، کتاب «کر بلا؛ کانون ایدئولوژی، اثرگذاری ژئوپلیتیکی» تألیف دکتر رضا ملاحسینی اردکانی و دکتر افشین متقی مورد نقد و ارزیابی محتوایی قرار گرفت. متن سخنان سخنرانان نشست به شرح ذیل است:

دکتر افشین متقی:

کتاب «کر بلا؛ کانون ایدئولوژی، اثرگذاری ژئوپلیتیکی» حاصل رساله دکتری دکتر رضا ملاحسینی در رشته جغرافیای سیاسی دانشگاه خوارزمی است که در ۳۷۷ صفحه به رشته تحریر در آمده است و توسط انتشارات انجمن ژئوپلیتیک ایران به چاپ خواهد رسید.

فضاهای جغرافیایی دارای هویت خاص و در پیوند با عقاید مذهبی هستند و زمانی که از حیث سیاسی باردار می‌شوند، ماهیت ژئوپلیتیک پیدا می‌کنند. کر بلا چنین منظومه‌ای را ایجاد کرده است و موضوع اربعین و مراسم‌های و اقداماتی که هر ساله برای گرامیداشت این واقعه انجام می‌شود، ماهیتی ژئوپلیتیکی دارد و کر بلا را به یک کانون ژئوپلیتیکی تبدیل کرده است. هر چه ارزش یک مکان بالاتر باشد، اهمیت ژئوپلیتیک آن هم بالاتر می‌رود.

کر بلا به عنوان مکانی برخوردار از ارزش‌های ژئوپلیتیکی دارای کارکردهای سیاسی فضایی است و در این حوزه نقش آفرین است که مهمترین کارکردهای و بسترهای سیاسی فضایی آن را می‌توان در قرار گرفتن در موضوع و کانون تقابل شیعه و سنی، برخوردار از کارکردهای سیاسی سوگواری و زیارت، الهام بخش بودن برای جنبش‌های شیعی، مشروعیت بخشی به حکومت‌های شیعی، مکمل ژئوپلیتیکی و محرک قلمروخواهی و قلمروگستری بودن برای حکومت‌های شیعه، الگوی ژئوپلیتیک مقاومت برای شیعیان، مکانی برای مانور قدرت و پرستیژ ژئوپلیتیکی تشیع، فعال شدن روند آیکونوگرافیک، و نقش آفرینی ژئوپلیتیکی آن دانست. واقعه کر بلا و رویداد اربعین شهادت امام حسین (ع) و یاران ایشان را می‌توان از منظر ژئوپلیتیک صلح نیز مورد بررسی قرار داد. این رویداد تاکنون بیشتر از دیدگاه ژئوپلیتیک عامه پسند بحث شده و از منظر نخبگانی بررسی دقیق درباره آن صورت نگرفته است.

دکتر سید حسین رئیس السادات:

کتاب «کر بلا؛ کانون ایدئولوژی، اثرگذاری ژئوپلیتیکی» دارای یک پیشگفتار، یک مقدمه و هشت فصل است که

تاریخ، تاریخ تشیع، تشکیل حکومت‌های شیعی و مبانی اعتقادی شیعه، زمینه‌ها و بسترهای رشد شیعه و مکان‌های مقدس در شیعه می‌پردازند.

فصل چهارم به نظریه‌های مبنا اختصاص دارد که موضوعات مکتب جغرافیائی رفتاری یا نظریه آیکونوگرافی و سیرکولاسیون در آن مطرح می‌شود.

در فصل پنجم محیط شناسی مورد بحث و امعان نظر قرار گرفته و مطالب متنوعی را در بر دارد.

فصل ششم به جایگاه کربلا در تشیع و رویکردهای مذهبی-سیاسی آن اختصاص یافته است که به مسائلی همچون نظریه هدف امام حسین (ع) از آمدن به کربلا برای تشکیل حکومت و ردّ این نظریه می‌پردازد.

فصل هفتم که به نظر نویسندگان فصل اساسی کتاب است، در بردارنده موضوعاتی است که به وقوع حادثه کربلا، ایجاد حس و باور خاص نسبت با این حادثه و به مسائلی چون سوگواری و مصیبت، زیارت و اربعین و تربت کربلا اختصاص یافته است.

فصل هشتم که فصل پایانی کتاب است، موضوعاتی چون تقابل شیعه و سنی و تجلی آن در واقعه کربلا و الهام بخشی این واقعه بر روی جنبش‌های شیعی از توابعین و مختار گرفته تا صفویه و انقلاب اسلامی ایران مورد بحث قرار می‌گیرد. در مبحث آخر به نفوذ ایران در عراق به واسطه وجود شهرهای نجف، کربلا، کاظمین و سامرا نیز اشاره شده است. جدول بسیار خوبی نیز تهیه شده که به چهارده مورد از نظر ماهیتی به مسائل سیاسی، مذهبی، تاریخی، ایدئولوژیک، آیکونوگرافی یا کشور وطنی و سیرکولاسیون یا جهان وطنی، ژئوپلیتیک، روابط بین الملل و جغرافیای سیاسی اشاره دارد.

منابع کتاب که ۲۷۵ منبع فارسی و عربی و ۴۵ ماخذ انگلیسی را در بر می‌گیرد، حاکی از آن است که مولفان

همه فصول دارای عناوین مناسبی هستند. از محتوای نوشته‌های کتاب چنین استنباط می‌شود که نویسندگان هم ارزشی و متدین و هم فرهیخته و محقق هستند. پیشگفتار کتاب انگیزه‌های نویسندگان را در فراهم آوردن اثر در چشم دید خوانندگان قرار می‌دهد.

در مقدمه نویسندگان محترم به روشن ساختن مفاهیم موضوعی پرداخته و موضوع کربلا را هم از نظر مذهبی و هم از نظر ژئوپلیتیک مورد بحث و واکاوی قرار داده‌اند. تلاش نویسندگان در مقدمه آن است که نشان دهند کربلا به عنوان یک مکان مقدس مورد توجه شیعه از چه ویژگی‌های ژئوپلیتیکی برخوردار است. مخصوصاً بحث ژئوکالچر و تئوری آیکونوگرافی یا ملت‌گرایی و سیرکولاسیون یا جهان‌گرایی ژان گاتمن بسیار قابل توجه است. به هر حال نقش مذهب و ایدئولوژی مذهبی و کارکردهای سیاسی-فضائی آن‌ها در این مقدمه سخت مورد توجه قرار گرفته است.

صاحبان اثر به دیگر زیارتگاه‌های شیعیان در حجاز، عراق، سوریه و ایران نیز اشاره دارند اما کربلا را کانون ایدئولوژی شیعه می‌دانند. فرهیختگان ارجمند به اختلافات بنیادین شیعه و سنی درباره کربلا نیز به بحث پرداخته‌اند. آنها به اثرگذاری کربلا در فضای سیاسی تاریخ اسلام نیز توجه داشته‌اند. یکی از ویژگی‌های این اثر وارد کردن مباحث ژئوپلیتیک در بررسی روند شهرشناسی یک شهر مقدس بوده است. به هر حال در همه جای کتاب مطالب قابل توجهی به چشم می‌خورد که از این بابت جای تشکر دارد.

فصل‌های کتاب بسیار خوب مرتب شده و خواننده با یک درک مفهومی، می‌تواند مطالب را پی‌گیری کند. نویسندگان محترم در سه فصل اول، با اشراف کامل به همه مسائل شیعه از جمله گرفتاری‌های شیعه در طول

عراق را به این توهم باطل می‌اندازند که ایرانیان با رساله‌های دانشجویی و بحث‌های آکادمیک در حال آماده کردن حاکمیت ایران برای الحاق شهرهای مذهبی عراق به ایران هستند، بخصوص با این خیل مشتاقانی که در ایام اربعین در کربلا حضور می‌یابند.

در کتاب فلسفه و کارکرد ژئوپلیتیک اثر استاد ارجمند جناب آقای دکتر مجتهد زاده، مبحث نظریه‌های اصلی در جغرافیای سیاسی ژئوپلیتیک، صفحات ۴۶ تا ۵۳ مطالعه شد و با همه اینکه نویسندگان محترم کتاب برداشت درستی از نظریه ژان گاتمن داشته‌اند، اما به درستی روشن نساخته‌اند که بالاخره این کشور وطنی با جهان وطنی در یک جایی تصادم خواهد کرد یا نه؟ به نظر شما چالش اصلی در قرن بیست و یکم رویارویی این دو نخواهد بود؟ چنان که باید گفت نظریه هانتینگتون و برخورد ایدئولوژی‌ها را نیز مطرح نکرده‌اند. واقعیت‌های موجود نشان می‌دهد که غرب با سه واکنش کمونیسیم، فاشیسم و اسلام روبرو بوده است که بر دو مورد اولی پیروز شد و برای سومی نیازی به پیروزی از طریق جنگ ندارد. بلکه کافی است به لطایف الحیل رژیم‌هایی چون طالبان را روی کار آورند و جامعه جهانی را نسبت به اسلام بدبین کنند یا اسلام هراسی به وجود آورند. روشنفکران و فرهیختگان دنیای اسلام باید بکوشند تا این نوع برچسب‌های ناروا را از خود دور کنند. نویسندگان محترم آیا به این فکر کرده‌اند که این چنین مباحثی می‌تواند اندیشه ایدئولوژی برتر را تقویت کند و سبب جنگ و آشوب شود.

دکتر رضا ملاحسینی اردکانی:

چرا این کتاب نوشته شد؟ برای تشیع در ایران و در سایر کشورها، مکان‌های زیارتی مختلفی وجود دارد که مورد احترام هستند. این مکان‌ها از یک ارزش یکسان برخوردار

محترم تلاش قابل تقدیری برای یافتن هر گونه مطلب در رابطه با موضوع مورد بحث خود داشته‌اند.

در تحلیل محتوایی اثر و ارزیابی کیفی آن، این گونه به نظر می‌رسد که مؤلفان محترم تلاش داشته‌اند تا موضوعات مذهبی را با دانش‌های روز، هماهنگ و مدل‌سازی کنند، کاری که دکتر سبحانی و مهندس بازرگان و دکتر شریعتی در دهه ۳۰ و ۴۰ انجام دادند. نوعاً در تحقیقات از دو رویه استفاده می‌شود. روشی که در آن از ابتدا مثبت یا منفی بودن فنومن مورد بحث در ذهن وجود دارد و تمام تلاش نویسنده آن است که نظریه از پیش تعیین شده خود را درباره این فنومن به اثبات برساند. مرحوم دکتر شریعتی این روش تحقیق را روش تحقیق آمریکائی می‌نامد. دیگر روشی که محقق درباره یک فنومن بدون هیچ سمت‌گیری تحقیق می‌کند و نتیجه تحقیق هر چه شد همان ملاک و برآیند و نتیجه کار است. مرحوم دکتر شریعتی این روش را روش فرانسوی نامگذاری می‌کند. استنباط بنده این است که این تحقیق به روش آمریکائی انجام شده است چون همه مسائل مربوط به فنومن کربلا از ابتدا در نزد نویسندگان مثبت است.

این خیلی خوب است که از کربلا و از قبله حاجات شیعیان بحث می‌شود اما وقتی که گفته می‌شود، ژئوپلیتیک کربلا و یا تجلی اختلاف شیعه و سنی بر سر کربلا، در واقع آن را تبدیل به رقیب مکه و مدینه می‌کنید و این با اصل کلی همزیستی مسالمت آمیز مغایرت دارد و با شعار وحدت در تضاد است؛ بدون اینکه من و شما به کربلا جایگاه استراتژیک و منزلت ژئوپلیتیک بدهیم. کربلا در طول قرون این موارد را کسب کرده است و بیان آن جز همان مسائل دوره صفویه و عثمانی ثمره‌ای نخواهد داشت. مضافاً اینکه بدخواهان و آشوبگران، مردم

وقوع انقلاب اسلامی در ایران تاکنون از زوایای دیگری نیز به این موضوع پرداخته‌اند و نگاه تبیینی بوده است. برخی واقعه عاشورا را از نگاه قدسی می‌بینند و راه را برای تحلیل علمی می‌بندند اما برخی دیگر به این دیدگاه اعتقادی ندارند و معتقدند باید در ابعاد مختلف به آن پرداخته شود. در جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک کمتر به این موضوع پرداخته شده است. هر چند در مباحث ژئوکالچر به آن اشاره شده است، اما مباحث غنی و وسیع نیست. مقالاتی در این زمینه کار شده است اما ادبیات منسجمی پیرامون آن در جغرافیای سیاسی وجود ندارد. این کتاب اولین کتاب با موضوع کربلا است که با دید جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک نگاشته شده است. در این پژوهش، سعی کردیم ابعاد مسئله را بررسی کنیم و اثر دارای یک پیشگفتار، یک مقدمه و ۸ فصل است که در آن کربلا و واقعه عاشورا به عنوان یک واقعیت از دید جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک مورد بررسی قرار گرفته است. در این کتاب تلاش برای رد یا تأیید مسئله‌ای نیست، بلکه اثرگذاری کانون کربلا را تبیین کرده‌ایم.

نیستند و با هم تفاوت دارند. در طول ده‌ها سال گذشته همیشه برای شیعه ایرانی رسیدن به کربلا و زیارت حرمین مطهر در این شهر آرزو بوده است. این حسرت و آرزوی زیارت و رسیدن به کربلا، خود را در زمان جنگ تحمیلی نشان داد و ادبیات حماسی با این مضامین که به روحیه رزمندگان کمک می‌کرد، تاکید بر این حسرت و آرزوی رسیدن به کربلا است. در دوران دفاع مقدس، سمت و سوی حرکت برای رسیدن به کربلا است و این مکان حماسه ایجاد کرد. طرف حمله به سوی غرب ایران و سرزمین عراق است و برای حماسه سازی و دفاع از سرزمین ایران، ادبیات مورد اشاره به کربلا شور و انگیزه ایجاد کرد. اگر در زمان جنگ، سمت جنگ به سوی شرق و کشورهای افغانستان یا پاکستان بود، آیا این انگیزه دینی و شیعی و... برای جنگ وجود داشت؟ ایده نوشتن کتاب از سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ ایجاد شد. بررسی منابع درباره کربلا و عاشورا و تحلیل محتوای آن‌ها نشان می‌دهد که تاکنون در این زمینه بیشتر نگاه‌ها قدسی، دینی و ثوابی بوده است و کمتر نگاه تحلیلی و غیر مذهبی به مسئله وجود داشته است. البته از زمان

اطلاعیه برگزاری سلسله گفتگوهای جغرافیا و سیاست

می‌شود عنوان سخنرانی با مشخصات خود را از طریق واتس آپ به شماره ۰۹۱۲۲۱۸۷۰۹۵ جهت برنامه ریزی و هماهنگی تا ۲۰ مهرماه ارسال کنند. لازم به ذکر است بعد از بررسی عناوین سخنرانی‌ها جهت تعیین زمان سخنرانی با سخنرانان محترم هماهنگی لازم صورت می‌گیرد.

هیأت مدیره انجمن ژئوپلیتیک ایران

قابل توجه استادان محترم، دانش‌آموختگان، دانشجویان دکتری و صاحب نظران در جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک؛ انجمن ژئوپلیتیک ایران در نظر دارد در ادامه سلسله گفتگوهای جغرافیا و سیاست که سال قبل از طریق اینستاگرام انجام می‌شد، به بررسی و تحلیل مسائل روز جهان، منطقه و مباحث علمی ژئوپلیتیک بپردازد. از این رو از همه اندیشمندان و صاحب نظرانی که آمادگی دارند در این برنامه مشارکت کنند، تقاضا

فراخوان اولین همایش ملی ایران و همسایگان

در منطقه و ترتیبات امنیتی منطقه ای؛ و قدرت‌های بزرگ و ترتیبات امنیتی منطقه ای)؛

ایران و همگرایی اقتصادی منطقه ای (چارچوب‌های مفهومی و نظریه پردازی در تبیین اقتصاد سیاسی روابط همسایگی ج.ا.ایران؛ دیپلماسی اقتصادی و سیاست خارجی توسعه گرا در بستر سیاست همسایگی؛ امنیت اقتصادی در بستر سیاست همسایگی؛ سیاست گذاری اقتصادی در بستر سیاست همسایگی ج.ا.ایران؛ رژیم سازی و همگرایی اقتصادی در بستر سیاست همسایگی ج.ا.ایران؛ و مدیریت مسائل و مقابله با آسیب‌های اقتصادی در بستر سیاست همسایگی)؛

ایران و همکاری‌های زیست محیطی منطقه ای (دیپلماسی، سیاست همسایگی و همکاری‌های زیست محیطی منطقه‌ای؛ ریزگردها، فرسایش خاک و همکاری‌های منطقه‌ای؛ بحران آب و همکاری منطقه ای؛ چالش‌ها و فرصت‌های همکاری زیست محیطی؛ امنیت زیست محیطی و همکاری‌های منطقه ای؛ رودهای مرزی مشترک با همسایگان (آلودگی، حق آبه و بهره برداری مشترک از منابع))؛

تعاملات علمی، فرهنگی و تمدنی ایران و همسایگان؛

کدهای ژئوپلیتیک ایران و همسایگان (بازنمایی‌های ژئوپلیتیکی ایران و همسایگان و کدهای ژئوپلیتیکی آن-ها؛ ظرفیت‌های استان‌های مرزی در تدوین کدهای ژئوپلیتیکی ایران و همسایگان؛ کدهای ژئوپلیتیک همگراساز متقابل بین ایران و همسایگان؛ ژئوپلیتیک واگراساز متقابل بین ایران و همسایگان؛ راهکارها و راهبردهای اتخاذ کدهای ژئوپلیتیکی همگراساز بین ایران و همسایگان؛ و راهکارها و

موسسه آینده پژوهی جهان اسلام با همکاری انجمن ژئوپلیتیک ایران، وزارت امور خارجه و سایر نهادها و دانشگاه‌ها «اولین همایش ملی ایران و همسایگان» را برگزار می‌کند.

اولین همایش ملی ایران و همسایگان
The first National Conference of Iran and Neighbors

محورهای همایش

- سیاست همسایگی
- ایران و ترتیبات امنیتی منطقه ای
- ایران و همکاری اقتصادی منطقه ای
- ایران و همکاری‌های زیست محیطی منطقه ای
- تعاملات علمی، فرهنگی و تمدنی ایران و همسایگان
- کدهای ژئوپلیتیک ایران و همسایگان
- رقابتهای ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک ایران و همسایگان
- ایران و محور مقاومت
- ایران، همسایگان و کریدورهای منطقه ای و بین‌المللی
- ایران و سازمان همکاری شانگهای

تاریخ ارسال چکیده مقالات: ۱۰ آبان
اعلام نتیجه داوری چکیده مقالات: ۲۰ آبان
آخرین تاریخ ارسال اصل مقالات: ۳۰ آبان
تاریخ اعلام نتایج داوری: ۱۰ دی

زمان: هفته اول بهمن ۱۴۰۰
سایت همایش: www.ian.iivf.com

محورها و زیر محورهای همایش به شرح ذیل است: سیاست همسایگی (مبانی و مفاهیم نظری سیاست همسایگی؛ تاریخچه سیاست همسایگی در ایران، اسلام و جهان؛ مطالعه تطبیقی سیاست همسایگی؛ سیاست همسایگی ج.ا.ایران: ضرورت، اهداف و الزامات؛ نقش نیروی مداخله گر در سیاست همسایگی منطقه‌ای؛ و چالش‌ها و فرصت‌های سیاست همسایگی)؛

ایران و ترتیبات امنیتی منطقه‌ای (رویکردها و مبانی نظری؛ ج.ا.ایران و نظم امنیتی درونزا در غرب آسیا؛ رویکرد همسایگان ج.ا.ایران به ترتیبات امنیت منطقه ای؛ سیاست و دیپلماسی دفاعی ج.ا.ایران در منطقه؛ بحران

فراخوان اولین همایش بین المللی حکمرانی و کشورداری در ایران

اولین همایش بین المللی
حکمرانی و کشورداری در ایران

The First International Conference on
Governance and Statecraft in Iran

برگزار کنندگان همایش:
* دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی
* پژوهشکده مطالعات راهبردی

محورهای همایش
تحولات مفهومی، نظری و تاریخی حکمرانی
حکمرانی امنیت ملی در ایران
حکمرانی اقتصادی و توسعه در ایران
حکمرانی فرهنگی و اجتماعی در ایران
حکمرانی حقوقی و قضایی در ایران
حکمرانی محیط زیست در ایران

آخرین مهلت ارسال چکیده: ۲۰ آبان ۱۴۰۰
آخرین مهلت ارسال مقاله: ۲۰ دی ۱۴۰۰
برگزاری همایش: ۲۸ بهمن ۱۴۰۰

دیرخانه همایش: تهران، خیابانفتح حرمی، خیابان سمن، خیابان خاقانی،
دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی، طبقه سوم ساختمان اداری،
تلفن: ۸۸۳۱۱۸۶۷
Email: irangovernance1@khu.ac.ir
Website: irangovernance1.khu.ac.ir

Logos of participating institutions: I.A.G, ISIRI, IRI, etc.

اولین همایش بین المللی «حکمرانی و کشورداری در ایران» از سوی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی و پژوهشکده مطالعات راهبردی با همکاری انجمن ژئوپلیتیک ایران و سایر نهادها و دانشگاه های کشور برگزار می شود. آخرین مهلت ارسال چکیده، ۲۰ آبان ماه ۱۴۰۰، آخرین مهلت ارسال مقاله، ۲۰ دی ماه ۱۴۰۰ و زمان برگزاری همایش، ۲۸ بهمن ماه ۱۴۰۰ است. دبیرخانه همایش در تهران، خیابان مفتاح جنوبی، خیابان سمیه، خیابان خاقانی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی، طبقه سوم ساختمان اداری قرار دارد. تلفن: ۸۸۳۱۱۸۶۷-۰۲۱، پست الکترونیکی، irangovernance1@khu.ac.ir وبسایت همایش irangovernance1.khu.ac.ir است. همایش بین المللی حکمرانی و کشورداری در ایران در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) و سیویلیکا نمایه شده است.

فراخوان اولین کنفرانس «نظم منطقه ای و ساختار اجتماعی در خاورمیانه: از نظریه تا عمل»

انجمن علوم سیاسی ایران بزرگترین کنفرانس
اولین کنفرانس دوسالانه بین المللی
نظم منطقه ای و ساختار
اجتماعی در خاورمیانه:
از نظریه تا عمل

تاریخ برگزاری:
۲۱ و ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۱
محل برگزاری:
ایران - تهران

تلفن سایت اینترنتی:
yun.ir/ipsainternational1
پست الکترونیکی همایش:
hamayesh@ipsa.ir

Logos of participating institutions: ISC, I.A.G, etc.

انجمن علوم سیاسی ایران با همکاری انجمن ژئوپلیتیک ایران و دیگر نهادها و دانشگاه های کشور اولین کنفرانس دوسالانه بین المللی «نظم منطقه ای و ساختار اجتماعی در خاورمیانه: از نظریه تا عمل» را ۲۱ و ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ برگزار می کند. مهلت ارسال چکیده، ۱۵ بهمن ماه ۱۴۰۰ و مهلت ارسال اصل مقالات، ۲۰ فروردین ماه ۱۴۰۱ است. تارنمای همایش، Yun.ir/ipsainternational1 و رایانامه همایش، hamayesh@ipsa.ir است.

برگزاری نشست دوم از سلسله نشست‌های کارگاهی با موضوع افغانستان

انجمن علمی جغرافیا دانشگاه بیرجند و انجمن ژئوپلیتیک ایران شعبه خراسان جنوبی با همکاری انجمن جغرافیا دانشگاه سقز اردبیل و دامغان برگزار می‌کند:

سلسله نشست‌های کارگاهی "ریشه‌یابی قدرت گیری مجدد طالبان در افغانستان از منظر رویکردهای ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیکی"

نشست دوم

تحلیل ژئوپلیتیکی پیوند بهران اخیر افغانستان با روندهای ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک آسیای-جهانی

سخنران: دکتر مصطفی رشیدی
دانش آموخته دکتری جغرافیای سیاسی دانشگاه تهران

دبیر نشست: دکتر وحید کیانی
عضو هیات علمی دانشگاه بیرجند، رئیس انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی

زمان برگزاری: چهارشنبه ۲۶ آبان ماه ۱۴۰۰ ساعت ۱۸ الی ۲۰

لینک ورود به نشست: <http://acs.birjand.ac.ir/anjomanha2>

#Ebnk_geography

سلسله نشست‌های کارگاهی "ریشه‌یابی قدرت‌گیری مجدد طالبان در افغانستان از منظر رویکردهای ژئوپلیتیکی - ژئواستراتژیکی (نشست دوم)" با موضوع «تحلیل ژئوپلیتیکی پیوند بحران اخیر افغانستان با روندهای ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک آسیای-جهانی» و سخنرانی دکتر مصطفی رشیدی (دانش آموخته دکتری جغرافیای سیاسی دانشگاه تهران) چهارشنبه ۲۶ آبان ۱۴۰۰ از ساعت ۱۸ تا ۲۰ به صورت مجازی از سوی انجمن ژئوپلیتیک ایران شعبه خراسان جنوبی با همکاری انجمن علمی جغرافیای دانشگاه بیرجند برگزار شد. دبیری نشست را دکتر وحید کیانی، استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه بیرجند بر عهده داشت.

برگزاری نخستین پیش نشست همایش حکمرانی و کشورداری در ایران

موضوع «تبیین نسبت عدالت فضایی و کشورداری» به بیان دیدگاه‌های تخصصی خود پرداختند. دبیر علمی نشست را دکتر سید محمد تقی رئیس السادت، دبیر انجمن ژئوپلیتیک بر عهده داشت.

حکمرانی و کشورداری از منظر جغرافیای سیاسی

دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی و پژوهشکده مطالعات راهبردی با همکاری انجمن ژئوپلیتیک ایران برگزار می‌کنند:

نخستین پیش نشست همایش حکمرانی و کشورداری در ایران

سخنرانان

دکتر سید محمد تقی رئیس السادت
رئیس هیات مدیره و عضو هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

دکتر محمدرضا نوری حاجت
استادیار هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

دکتر براد کورانی راد
عضو هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

دکتر سهراب سگزی
استادیار هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

دکتر وحید کیانی
عضو هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

دکتر سید محمد تقی رئیس السادت
رئیس هیات مدیره و عضو هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

دکتر محمدرضا نوری حاجت
استادیار هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

دکتر براد کورانی راد
عضو هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

دکتر سهراب سگزی
استادیار هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

دکتر وحید کیانی
عضو هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

لینک ورود: <http://vc1.khu.ac.ir/Law-1>

نخستین پیش نشست همایش حکمرانی و کشورداری در ایران با موضوع «حکمرانی و کشورداری از منظر جغرافیای سیاسی» ساعت ۲۰ تا ۲۲ چهارشنبه ۳ آذر ۱۴۰۰ از سوی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی و پژوهشکده مطالعات راهبردی با همکاری انجمن ژئوپلیتیک ایران برگزار شد. در این پیش نشست، دکتر مراد کویانی راد، دانشیار جغرافیای سیاسی دانشگاه خوارزمی و عضو پیوسته انجمن ژئوپلیتیک ایران با موضوع «کشورداری از منظر جغرافیای سیاسی»، دکتر سهراب سگزی، استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه پیام نور، مسئول کمیته آموزش انجمن ژئوپلیتیک ایران با موضوع «حکمرانی منابع آب و عرصه‌های طبیعی»، دکتر مصطفی قادری حاجت، استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه تربیت مدرس و عضو هیات مدیره انجمن ژئوپلیتیک ایران با

برگزاری نشست بررسی پیامدهای احداث سد ایلسو ترکیه

انجمن های علمی - دانشجویی جغرافیا، حقوق و علوم سیاسی دانشگاه بیرجند با همکاری انجمن علمی و دانشجویی جغرافیا دانشگاه محقق اردبیلی و انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی برگزار می کنند.

نشست مجازی
بررسی پیامدهای احداث سد ایلسو ترکیه
از منظر جغرافیایی، حقوقی و سیاسی

سخنرانان

 جناب آقای علی مسعودیان دانشگاه علوم بنی اسر	 جناب آقای دکتر احمد بخشی عضو هیات علمی گروه علوم سیاسی، دانشگاه بیرجند	 جناب آقای دکتر وحید کیانی عضو هیات علمی گروه جغرافیای دانشگاه بیرجند و رئیس انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی
---	---	--

زمان برگزاری: پنج شنبه ۱۸ آذر ۱۴۰۰ - ساعت ۱۹

<http://ac5.birjand.ac.ir/anjomanha2>

لینک ورود به کارگاه

نشست «بررسی پیامدهای احداث سد ایلسو ترکیه از منظر جغرافیایی، سیاسی، حقوقی» ساعت ۱۹ تا ۲۱ پنجشنبه ۱۸ آذر ماه ۱۴۰۰ از سوی انجمن ژئوپلیتیک ایران شعبه خراسان جنوبی با همکاری انجمن علمی جغرافیای دانشگاه بیرجند برگزار شد.

در این پیش نشست، دکتر وحید کیانی، عضو هیات علمی دانشگاه بیرجند و رئیس انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی، دکتر احمد بخشی، عضو هیات علمی گروه علوم سیاسی دانشگاه بیرجند و جناب آقای علی مسعودیان، پژوهشگر حقوق بین الملل به بیان دیدگاه‌های تخصصی خود پرداختند.

سومین پیش نشست همایش بین‌المللی ایران و همسایگان برگزار شد

همسایگان خراسان» به بیان نظرات تخصصی پرداختند. متن کامل سخنان سخنرانان نشست به شرح ذیل است:
دکتر جواد عباسی:

همسایه یک معنی عام یعنی در کنار هم بودن و یک معنی دوستی و هواداری از همدیگر دارد. اگر به این مفاهیم توجه کنیم، ما اهمیت ارتباط با همسایگان با ایران را بیشتر درک خواهیم کرد. همسایگی تا ۵۰ سال پیش مفهوم دیگری داشت و متفاوت از الان بود. در گذشته، خانه‌ها در کنار هم یک شبکه ارتباطی با هم داشتند و روابط صمیمی تر بود. تعامل‌ها بسیار خودمانی و نزدیک به هم بود. روابط ایران با همسایه‌های خود نیز در گذشته تاریخی در چنین فضای مشابهی قرار داشته است. این یک واقعیت تاریخی است که روابط ما با همسایگان در طول تاریخ خیلی خوب بوده است و یک

سومین پیش‌نشست همایش بین‌المللی ایران و همسایگان از سوی مرکز آینده‌پژوهی جهان اسلام، انجمن ژئوپلیتیک ایران، شعبه انجمن ژئوپلیتیک در خراسان رضوی، مرکز پژوهش‌های آسیای مرکزی و هسته پژوهشی سیاست خارجی چندهمسایگی دانشگاه فردوسی مشهد شنبه ۲۰ آذر ۱۴۰۰ از ساعت ۲۰ تا ۲۱:۳۰ به صورت مجازی برگزار شد.

در این نشست که به دبیری دکتر سید هادی زرقانی، دانشیار جغرافیای سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد، دکتر جواد عباسی، دانشیار تاریخ دانشگاه فردوسی مشهد با موضوع «ایران و همسایگان در چشم‌انداز تاریخی» و دکتر محسن خلیلی، استاد علوم سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد با موضوع «بافتار ژئومیک

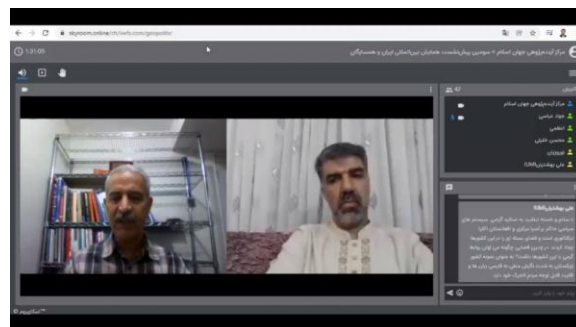
دکتر محسن خلیلی:

موضوع مورد بحث را با محور قرار دادن ژنوم ژئوپلیتیک در ارتباط با همسایگان مورد بررسی قرار می‌دهم. ژنوم ژئوپلیتیک نقشه جغرافیایی ژنتیک سیاست در یک کشور است که در شکل دادن به رفتارهای نظام سیاسی در نظام بین‌الملل مؤثر است. همان‌گونه که انسان‌ها مطابق با نقشه ژنتیک خود عمل می‌کنند، کشورها را نیز کدهای ژنتیک راهبری می‌کنند. ژنوم ژئوپلیتیک با نقشه ژنگان یک کشور به عنوان کدهای ژئوپلیتیک از جانب کشورهای رقیب و همسایه قلمداد می‌شوند و برنامه‌های سیاست خارجی یک کشور نسبت به کشور هدف را راهبری می‌کنند. یک کشور براساس نقشه ژنگان خود سیاست خارجی خود را سازماندهی می‌کند و کشور رقیب با توجه به کدهای ژئوپلیتیک موجود، در آن کشور سعی بر خنثی سازی سیاست خارجی آن کشور دارد.

در ارتباط با رفتار ژن که قسمتی از ژنوم است، چهار حالت را می‌توان در نظر گرفت: ۱- ژن همیشه خاموش که امکان بروز و ظهور ندارند؛ ۲- ژن مغلوب که وجود دارد اما توسط ژن غالب اجازه بروز و ظهور ندارد؛ ۳- ژن غالب که فعال هستند و مانع بروز ژن مغلوب می‌شود؛ و ۴- ژن موقتا خاموش که در زمان مناسبی فعال می‌شود. این رفتارها را در سیاست خارجی و در روابط با کشورها و همسایگان می‌توان معادل سازی کرد. همان‌گونه که انسان‌ها مطابق با نقشه ژنتیک خود عمل می‌کنند،

جریان پیوسته ارتباطی بسیار گسترده در سطوح مختلف در طول دوره‌های تاریخ وجود داشته است. هر زمان در طول تاریخ شکوفایی داشته ایم، ارتباط معناداری میان همزیستی، مدارای فرهنگی و مذهبی، دوستی با همسایگان وجود داشته است و هر زمان این پیوندها کم‌رنگ بوده، پیشرفت کمتر شده است.

در چنین فضایی است که شکوفایی در عرصه‌های مختلف رخ می‌دهد. در این پیوستگی میان همسایه‌ها هر چند مرزبندی وجود داشته اما همزیستی و همکاری نیز پیگیری شده است. در دنیای جدید به هر دلیلی، مرزبندی‌ها جدید شده است. ظرفیت‌هایی که در طول تاریخ برای روابط ایران با همسایگان وجود داشته است، باید فعال شود و لوازم آن مدارا کردن، توسعه روابط اقتصادی، فرهنگی، سیاسی، افزایش ارتباط‌های دانشگاهی، دادن بورسیه، فرصت مطالعاتی، توسعه گردشگری و... است. تاریخ منبع گرانبهایی از تجربه برای تقویت پیوندها است و مدیران و تصمیم‌گیران باید این مسائل را پیگیری کرده و از تجربه تاریخی استفاده کنند. تا الان به صورت جدی از تاریخ استفاده نکرده‌ایم و نیاز است در این زمینه در عرصه مدیریتی اقدام شود. ما باید ظرفیت‌های تاریخی را فعال کنیم. پاسخ به خیلی از تهدیدها بازگشت به تاریخ است. باید بررسی کنیم در جایی که ما پیشرفت داشته‌ایم، ما چه روابطی با همسایگان داشته‌ایم.

مسیر انتقال انرژی و بازارچه‌های مرزی؛ بافت ژئواستراتژیک (با سلول‌های موقعیت محوری، محصور بودن برخی کشورها و ارتباط برخی دیگر از کشورها با دریاهای آزاد، حضور نظامی قدرت‌های منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای و خزش ناتو)؛ و بافت ژئوکالچر (باسلول‌های فرهنگ، دین، ناسیونالیسم و تاریخ) عینیت دارند.

ارزش‌های نشأت گرفته از هر یک از بافتارها و سلول‌های ژئوپلیتیک، یک ژنوم ژئوپلیتیک (ژنگان ژئوپلیتیک) گفته می‌شود که با در نظر گرفتن راهبردها و راهکارهایی، می‌توان فعالیت‌های آنها را تحت کنترل درآورد. ژنوهای فعال ژئوپلیتیک یا ژنوم غالب، می‌توانند به مرور زمان، مغلوب یا موقتا خاموش باشند. همچنین ژن‌های خاموش و موقتا خاموش می‌توانند بر اثر وقوع رخدادهایی، دچار موتاسیون و روشن و فعال شوند.

ویژگی‌های آسیای مرکزی نیز شامل این موارد است: قلب اوراسیا و قلمرو راهبردی خشکی؛ مجاورت با قدرت‌های بزرگ جهانی و منطقه‌ای؛ منابع قابل توجه انرژی (نفت و گاز) و منابع معدنی؛ قرارگیری در پیکره جهان اسلام؛ بی‌ثباتی سیاسی و حکومت‌های شکننده؛ قاچاق مواد مخدر؛ افراط‌گرایی اسلامی؛ و بحران‌های قومی.

در افغانستان فلز لیتیوم به عنوان یک منبع معدنی موجود است که در ساخت خیلی از وسایل جدید کاربرد دارند و یکی از موضوع مشاجره و یک ژن است که نگاه قدرت‌ها را به سوی خود متوجه کرده است.

از طرفی، باید به ازبکستان نیز توجه داشت چون زمینه افراط‌گرایی اسلامی زیادی در آن وجود دارد. این ویژگیها و ژن‌های آسیای مرکزی زمینه فعالیت و انتشار را دارند. در مجموع، همسایگی دو معنای کالبدی و عاطفی دارد. ما با ۱۵ کشور همسایه هستیم اما ارتباط عاطفی ضعیف است و باید در مسیر تقویت آن حرکت کنیم.

کشورها را نیز کدهای ژنتیک راهبری می‌کنند. واحدهای ژئوپلیتیک را نیز ژنوم‌های ژئوپلیتیک راهبری می‌کنند. کشورها یک واحد ژئوپلیتیک و متشکل از بافت‌های ژئوکالچر، ژئواستراتژیک، ژئواکونومیک و هیدروپلیتیک است که فعالانه با محیط بیرون از خود ارتباط دارند.

در همسایگی ایران، افغانستان با نزدیک به ۶۰ منبع تنش و مشاجره مبنایی با همسایگان خود، کمابیش در قبال هر همسایه، ۱۰ منبع مشاجره فعال و پنهان دارد و می‌تواند رکورددار منابع پنهان و آشکار مشاجره باشد.

در افغانستان، ژنوم‌های کارساز در مشاجره و منازعه‌های آینده شامل ضعف حکومت و بی‌ثباتی سیاسی؛ ماهیت تحمیلی مرزهای افغانستان؛ نقش حائلی افغانستان؛ تنوع قومی و زبانی؛ هیدروپلیتیک؛ محصور بودن در خشکی؛ ژئوپلیتیک مواد مخدر؛ و مهاجران و پناهندگان افغان است. وضعیت کنونی افغانستان وضعیت صرفاً سیاسی نیست و مسائل دیگری همچون تولید مواد مخدر و قاچاق آن به کشورهای دیگر نیز اهمیت زیادی دارند. مسیر ایران در ده‌های اخیر مهمترین معبر ترانزیتی مواد مخدر افغانستان بوده است و این موقعیت ترانزیتی برای ایران موجب تردهای غیرمجاز مرزی، درگیری و حاکم شدن فضای امنیتی در شرق کشور شده است.

ژنوم‌های فراوانی بر چندوچون آینده همسایگان شرقی/ شمالی ایران کارساز هستند؛ بسته به چگونگی فعالیت آنها، در دو گروه فعال با کارکردهای مثبت و منفی و خاموش با طیفی از خاموشی مطلق تا موقتا خاموش، دسته‌بندی می‌شوند.

این ژنوم‌ها، میکرو هستند که از بافت‌های ژئوکالچر، ژئواستراتژیک، ژئواکونومیک و هیدروپلیتیک نشأت گرفته‌اند. بافت هیدروپلیتیک (با سلول‌های رود اترک، سد دوستی و هیرمند)؛ بافت ژئواکونومی (با سلول‌های

برگزاری نشست سوم از سلسله نشست‌های کارگاهی با موضوع افغانستان

انجمن علمی جغرافیا دانشگاه بیرجند و انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی با همکاری انجمن علمی علوم سیاسی دانشگاه بیرجند و انجمن علمی جغرافیا دانشگاه محقق اردبیلی به مناسبت هفته پژوهش برگزار می‌کند:

سلسله نشست‌های کارگاهی ریشه‌یابی قدرت‌گیری مجدد طالبان در افغانستان* از منظر رویکردهای ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیکی

نشست سوم
افغانستان: طالبان و امکان سنجی قدرت‌گیری گروه‌های تروریستی

سخنران:
دکتر احمد بخشی
دانشیار گروه علوم سیاسی دانشگاه بیرجند

دبیر نشست:
دکتر وحید کیانی
مدیر هیئت علمی دانشگاه بیرجند و رئیس انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی

زمان برگزاری: دوشنبه ۲۲ آذر ۱۴۰۰ - ساعت ۱۹

<http://ac5.birjand.ac.ir/anjomanha2>

لینک ورود به کارگاه

سلسله نشست‌های کارگاهی "ریشه‌یابی قدرت‌گیری مجدد طالبان در افغانستان از منظر رویکردهای ژئوپلیتیک - ژئواستراتژیکی (نشست سوم)" با موضوع «افغانستان: طالبان و امکان سنجی قدرت‌گیری گروه‌های تروریستی» و سخنرانی دکتر احمد بخشی (عضو هیات علمی گروه علوم سیاسی دانشگاه بیرجند) دوشنبه ۲۲ آذر ماه ۱۴۰۰ از ساعت ۱۹ تا ۲۱ به صورت مجازی از سوی انجمن ژئوپلیتیک ایران شعبه خراسان جنوبی با همکاری انجمن علمی جغرافیای دانشگاه بیرجند برگزار شد. دبیری این نشست را دکتر وحید کیانی، رئیس انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی) بر عهده داشت.

چهارمین پیش‌نشست همایش بین‌المللی ایران و همسایگان برگزار شد

دکتر هادی ویسی:

اگر بخواهیم جایگاه و موقعیت ایران را در نظریه‌های کلاسیک و معاصر بررسی کنیم، این کشور همواره از جایگاه مهمی در نقشه‌ها و نظریه‌های ارائه شده برخوردار بوده است. ایران در نظریه‌های هارتلند مکیندر، ریملند اسپایکمن، مرکز مرکز جهان فن لوهازن، ساختار نظام ژئوپلیتیک جهانی سائول کوهن و بیضی استراتژیک انرژی جفری کمپ موقعیت کانونی و ویژه داشته است. در ژئوپلیتیک کلاسیک، ایران به عنوان کانون و موقعیت مرکزی در رقابت‌های ژئوپلیتیک بوده است. در ژئوپلیتیک ایدئولوژیک، ایران در جایگاه کشور حائل در ساختار رقابت‌های ژئوپلیتیک قرار داشته است. در عصر ژئواکونومیک، ایران به عنوان پل ارتباطی و موقعیت‌کری دوری در ساختار ژئوپلیتیک است که فرصت‌های اقتصادی مناسبی را در اختیار آن قرار داده است. از نظر ژئوکالچر، ایران در جایگاه متروپل سیاسی فرهنگی در

چهارمین پیش‌نشست همایش بین‌المللی ایران و همسایگان چهارشنبه ۲۴ آذر ۱۴۰۰ از ساعت ۱۹ تا ۲۱ از سوی مرکز آینده‌پژوهی جهان اسلام با همکاری دانشگاه تربیت مدرس و انجمن ژئوپلیتیک ایران به صورت مجازی برگزار شد.

در این نشست که به دبیری دکتر سیروس احمدی نوحدانی، استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه تربیت مدرس برگزار شد، دکتر هادی ویسی، دانشیار جغرافیای سیاسی دانشگاه پیام نور با موضوع «جایگاه ایران در مناسبات ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک مناطق پیرامونی خود» و دکتر محسن جان‌پرور، استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد با موضوع «نقش مدیریت مناطق مرزی در رقابت‌های ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک مناطق پیرامونی ایران» به بیان نظرات تخصصی پرداختند. متن سخنان سخنرانان نشست به شرح ذیل است:

ساختار منطقه‌ای واقع شده است. در ژئوپلیتیک ایدئولوژیک منطقه‌ای، ایران به عنوان قدرت منطقه‌ای و بازیگر فعال ژئوپلیتیکی در منطقه است.

علاوه بر این در یک بحث کلان‌تر، ایران یک تلاقی با مناطق ژئوپلیتیکی در اطراف خود دارد که این نیز یک ویژگی مهم است. ایران همواره متأثر از ساختارهای ژئوپلیتیک جهان بوده و موقعیت آن به تنهایی برای این کشور تعیین کننده نبوده است و ساختارهای ژئوپلیتیک جهانی در تحولات آن نقش دارد. ایران جدای از قدرت‌های جهانی و همسایگان خود نیست.

شاید یکی از نظریاتی که ارزش خود را تاکنون حفظ کرده است، نظریه ریملند اسپایکمن باشد که اصل نظریه همچنان اعتبار خود را دارد و ایران از موقعیت ویژه‌ای برخوردار است.

ایران در برهه‌هایی از تاریخ در موقعیت و جایگاه کشور حائل در ساختار رقابت‌های ژئوپلیتیکی قرار می‌گیرد. در سال ۱۹۰۷ در قرارداد مصالحه روسیه و بریتانیا، در دوره جنگ سرد و رویارویی قدرت بری و بحری و میان ایالات متحده آمریکا و روسیه و نظریه کانتیننت و پیمان سنتو، ایران نقش کشور حائل را داشته و درگیر رقابت‌های ژئوپلیتیکی بوده است. این حائل بودن محل تماس، آسیب و برخورد اندیشه‌های ژئوپلیتیکی بزرگ است. هر زمان دولت‌های حاکم بر ایران قدرتمند نبوده‌اند، ایران بیشتر وارد رقابت‌های ژئوپلیتیکی شده و آسیب‌های بیشتری دیده است.

در عصر حاضر، اهمیت ایران از منظر اقتصادی و ژئواکونومیک دارای موقعیت و برخوردار از ارزش اقتصادی و ژئواکونومیک است. ایران موقعیت دسترسی و ارتباطی بسیار مهمی دارد و حتی تحریم‌های سال‌های اخیر نیز نتوانسته است توجه به این موقعیت ایران را کاهش دهد. این امتیازات علاوه بر فرصت برای ایران، همواره به واسطه توجه خاص قدرت‌های جهانی، یک تهدید نیز به حساب آمده است و لبه برخورد و رقابت قدرت‌ها با هم در ایران بوده است. این اتفاقات برای این کشور آسیب ایجاد کرده و ایران رها نشده است و همچنان ادامه دارد.

ایران یک کانون سیاسی و فرهنگی مهم در منطقه است. هیچ واحد سیاسی در منطقه به لحاظ فرهنگی و تاریخی چنین موقعیتی ندارد. ایران خورشید درخشانی در منطقه است. ما نقاط قوت زیادی داریم و باید از این فرصت‌های بزرگ در راستای همگرایی‌های منطقه‌ای استفاده کنیم. اشتراکات فرهنگی زیادی میان ایران و مناطق و کشورهای همسایه وجود دارد. چرا نباید از این اشتراکات استفاده کنیم؟ چرا برخی تضادها در روابط وجود داشته باشد؟ باید اشتراکات را قوی و پررنگ کرد و نباید تضادها پررنگ باشد.

باید با همسایگان وارد مناسبات منطقه‌ای از نوع همگرایی در راستای منافع مشترک شد. در جنبه‌های نرم فرهنگی و میراث تمدنی، کانون‌های مهمی داریم و مغفول مانده است. اینها فرصتی برای ایران است و با اتخاذ راهبرد مناسب در سیاست خارجی از فرصت‌های همگرایی استفاده کرده و تضادها را کم کنیم.

در مجموع، ایران دارای موقعیت ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیکی است اما تنها کشور منحصر به فرد در جهان در این زمینه نیست. وضعیت ژئوپلیتیکی و

منطقه مرزی جایی بلافاصله خط مرز و فضایی چسبیده به مرز است. طول و عرض آن متفاوت و گاهی کم و گاهی زیاد است. منطقه مرزی در قالب دو بخش متصل و منفصل است. متصل شامل سه نوع طبیعی، انسانی و ترکیبی (انسانی و طبیعی) عناصر مشابه و یکسان در دو طرف مرز است. منطقه مرزی منفصل یک نوع است و شباهتی بین دو منطقه در بعد طبیعی و انسانی نیست.

وجود دو گروه قومی یکسان متصل در دو سوی مرز هم می‌تواند مثبت و هم می‌تواند منفی باشد. اگر از نظر طبیعی و ترکیبی متصل باشد، در نوع کنش و مناسبات با همسایه تاثیرگذار است. مرزها پدیده‌های فضایی هستند که در علوم مختلف علوم سیاسی، جغرافیای سیاسی، جامعه‌شناسی، حقوق، ژئوپلیتیک و... با نگرش خاص و متفاوت مورد بحث قرار می‌گیرند.

در علوم انسانی مهم است که با وجود نسبی بودن مفاهیم، مستدل و منطقی بحث کنیم. تعاریف و مباحث باید متناسب با منطق و استدلال در همه جا کاربردی باشد و اگر در جایی جواب نداد، باید آن را تغییر داد. ژئوپلیتیک، دانش طراحی و بازبینی استراتژی‌های بازیگران جهت دستیابی به منافع و اهداف مبتنی بر منابع جغرافیایی قدرت است.

چگونه این کار انجام می‌شود؟ بازیگر ژئوپلیتیک مبتنی بر منافع ملی اهدافی دارد و برای رسیدن به اهداف خود با ژئوپلیتیسین مشورت می‌کند. ژئوپلیتیسین باید براساس شناخت منابع جغرافیایی قدرت مشاوره ارائه

ژئواستراتژیک ایران متأثر از ساختار کلان قدرت جهانی بوده است. اقتدار دولت مرکزی و کیفیت حکومت ایران در فراز و فرود رقابت‌های ژئوپلیتیکی و فرصت‌ها و تهدیدهای ایران موثر بوده است. ایران کانون سیاسی فرهنگی در بستر حوزه تمدنی و فرهنگی خود است. ژئوپلیتیک ایدئولوژیک باعث واگرایی و گسیختگی ژئوپلیتیکی در منطقه جنوب غرب آسیا شده است. امنیت پایدار منطقه‌ای و همگرایی و منطقه‌گرایی در تسلط و چارچوب گفتمان ژئوپلیتیک ایدئولوژیک غیرممکن است. ایران برای ورود به منطقه‌گرایی و همگرایی‌های منطقه‌ای نیازمند انتخاب راهبرد ژئواکونومیک است. حوزه تمدنی ایران می‌تواند بستر منطقه‌گرایی و همگرایی همسایگان ایران را فراهم کند. همگرایی و همکاری با همسایگان نیازمند تغییر استراتژی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی براساس مناسبات فرهنگی و ژئواکونومیک است.

دکتر محسن جان پرور:

هیچ مورد بدون مرزی نداریم و مرزها در همه جا در میان تمام اشیاء و جامدات، انسان‌ها، حیوانات، گیاهان و... وجود دارند. وقتی درباره مرز صحبت می‌شود، این موضوع به معنای قطع ارتباط دو بازیگر نیست، بلکه محدوده آن‌ها را مشخص می‌کند. مرز محدود کننده و مشخص کننده حد و حدود است. کارکردهای مختلفی برای مرزها وجود دارد که متناسب با شرایط تغییر می‌کنند. مرزها در سطوح مختلف از سطح فرد تا سطح کشورها و مناطق جهان وجود دارند. مرزها به صورت‌های مختلف، سرزمین‌ها را به بخش‌های مختلف تقسیم کرده‌اند. مرزها ذاتاً مانع نیستند و معمولاً برخی کارکردهای آن‌ها مانع ایجاد می‌کنند.

براساس منابع جغرافیایی قدرت باید منطقه مرزی درک و براساس آن استراتژی طراحی کرد. باید مناسبات را درک کنیم و براساس آن وارد راهبردنویسی شویم.

در روابط ایران و همسایگان آن، بیش از آن که همگرایی باشد، رقابت وجود دارد. ایران از منابع جغرافیایی قدرت خود در ارتباط با همسایگان نتوانسته است، به خوبی استفاده کند و بسیاری از این منابع شکوفا نشده است. دلیل آن هم این است که استراتژی ما در ارتباط با همسایه‌های خود بر پایه منابع جغرافیایی قدرت نیست و گاهی منابع اشتباه استفاده کرده‌ایم و اهداف ما به نتیجه نرسیده است.

نوع استراتژی ما برای استفاده از منابع جغرافیایی قدرت مهم است. نیاز به درک منابع جغرافیایی قدرت خود و طرف مقابل داریم. باید مناسبات تنها به رقابت محدود نشود و به مناسبات همگرایانه هم توجه کنیم.

کند. باید قدرت را در نسبت با بازیگران منطقه‌ای در نظر گرفت و بر این اساس، طراحی و بازآفرینی استراتژی صورت گیرد. استراتژی باید کارآمد و آینده نگرانه باشد و در کوتاه مدت و با هزینه کم پاسخ دهد.

برای طراحی و اجرای استراتژی، با یک درک ایجاد شود و براساس منابع جغرافیایی قدرت، خود و بازیگر مقابل را دید. اگر درک از منابع جغرافیایی قدرت خوب نباشد، نتیجه نمی‌گیریم. چون درکی از منابع جغرافیایی قدرت نداریم، دچار مشکل می‌شویم.

در منطقه مرزی، منابع جغرافیایی قدرت از نظر طبیعی و انسانی وجود دارد. اگر خط مرزی خوب مدیریت نشود، نمی‌توان از آن خروجی گرفت. منطقه مرزی به صورت‌های مختلف هم دارای منابع جغرافیایی قدرت است و هم می‌تواند منابع جغرافیایی قدرت را شکوفا کند.

برگزاری نشست صمیمی با پژوهشگران جوان به مناسبت هفته پژوهش

انجمن ژئوپلیتیک ایران با همکاری خانه اندیشمندان علوم انسانی
به مناسبت هفته پژوهش برگزار می‌کند:

نشست صمیمی با پژوهشگران جوان

سخنران:
سرکار خانم دکتر دژه میرحیدر
استاد جغرافیای سیاسی دانشگاه تهران
و عضو مؤسس انجمن ژئوپلیتیک ایران

دبیر نشست:
دکتر زهره حیدری بنی
مستول کسبه پستکسوان و محکمان
انجمن ژئوپلیتیک ایران

شنبه ۲۷ آذرماه ۱۴۰۰
ساعت ۱۸ الی ۱۹:۳۰
لینک نشست:
<https://www.skyroom.online/ch/hosseins5092811/geopolitical>

به مناسبت هفته پژوهش نشست صمیمی سرکار خانم دکتر دژه میرحیدر، استاد جغرافیای سیاسی دانشگاه تهران و عضو مؤسس انجمن ژئوپلیتیک ایران با پژوهشگران جوان ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰ شنبه ۲۷ آذر ماه ۱۴۰۰ از سوی انجمن ژئوپلیتیک ایران با همکاری خانه اندیشمندان علوم انسانی برگزار شد. دبیری این نشست را دکتر زهره حیدری بنی، مسئول کمیته پیشکسوتان و نخبگان انجمن ژئوپلیتیک ایران بر عهده داشت.

برگزاری نشست چهارم از سلسله نشست‌های کارگاهی با موضوع افغانستان

انجمن علمی جغرافیا دانشگاه بیرجند و انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی با همکاری انجمن علمی علوم سیاسی دانشگاه بیرجند و انجمن علمی جغرافیا دانشگاه محقق اردبیلی به مناسبت هفته پژوهش برگزار می‌کند:

سلسله نشست‌های کارگاهی ریشه‌یابی قدرت‌گیری مجدد طالبان در افغانستان از منظر رویکردهای ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیکی

نشست چهارم طالبان و دورنمای آینده جغرافیای سیاسی افغانستان

سخنران:
دکتر وحید کیانی
عضو هیئت علمی دانشگاه بیرجند و رئیس انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی

زمان برگزاری: یکشنبه ۲۸ آذر ۱۴۰۰ - ساعت ۱۰

<http://ac5.birjand.ac.ir/anjomanha2>

لینک ورود به کارگاه

سلسله نشست‌های کارگاهی "ریشه‌یابی قدرت‌گیری مجدد طالبان در افغانستان از منظر رویکردهای ژئوپلیتیک - ژئواستراتژیکی (نشست چهارم)" با موضوع «طالبان و دورنمای آینده جغرافیای سیاسی افغانستان» و سخنرانی دکتر وحید کیانی (استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه بیرجند و رئیس انجمن ژئوپلیتیک شعبه خراسان جنوبی) یکشنبه ۲۸ آذر ماه ۱۴۰۰ از ساعت ۱۰ تا ۱۲ به صورت مجازی از سوی انجمن ژئوپلیتیک ایران شعبه خراسان جنوبی با همکاری انجمن علمی جغرافیای دانشگاه بیرجند برگزار شد.

اطلاعی‌ها و پیام‌ها

اطلاعیه پیرامون امور فصلنامه ژئوپلیتیک

حضور در دفتر انجمن ژئوپلیتیک ایران حضور دارند. لطفا جهت پیگیری مقالات خود فقط روزهای دوشنبه با شماره های ۰۲۱۸۸۳۴۲۴۸۸ و ۰۲۱۸۸۳۲۳۵۲۷ و ۰۹۱۲۲۱۸۷۰۹۵ تماس بگیرید.

ضمن تبریک میلاد با سعادت نبی مکرم اسلام (ص) و امام جعفر صادق (ع)، به اطلاع اعضاء محترم انجمن ژئوپلیتیک ایران و عزیزانی که برای فصلنامه ژئوپلیتیک مقاله ارسال کرده‌اند، می‌رساند که خانم دکتر صیادی (کارشناس فصلنامه)، روزهای دوشنبه هر هفته به صورت

پیام تسلیت به دکتر وحید کیانی

محترم تسلیت عرض می‌کنیم. از خداوند متعال رحمت و مغفرت واسعه الهی برای ایشان و صبر و اجر برای شما و سایر بازماندگان مسئلت داریم. هیئت مدیره انجمن ژئوپلیتیک ایران

جناب آقای دکتر وحید کیانی، رئیس محترم شعبه خراسان جنوبی انجمن ژئوپلیتیک ایران و عضو هیات علمی جغرافیای سیاسی دانشگاه بیرجند، مصیبت وارده و ضایعه درگذشت مادر گرامیتان را به جنابعالی و خانواده

پیام تسلیت سالروز رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم

و شهادت حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام را تسلیت و تعزیت عرض می‌کند.

انجمن ژئوپلیتیک ایران ایام رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم، شهادت امام حسن مجتبی علیه السلام